

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szálal:

Kül.-monostortutca 181. szám.

Kiadó hivatal:

Középtetca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-ször 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. helyegdíj.

Hirdetéseket felvételnek Bécsben Oppel Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Vogelnél (Wollzeile 9. sz.)

Nyilttéri cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m.

kedden, esütörtökön és szombaton délbén.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Pest, január 28. 1867.

(D.) Még a centralista párt fejei is a Bach-Schmerling büroauciaiból kinőtt szabad-élvű és ellenzéki férfiak, nyugdíjas miniszterek, s kormányfizetést húzó ellenzéki fő-fő osztrák urak, kiknek szívők vérzik, hogy a germanisatorok elástárát, Magyarországot többé saját kényők kedvék szerint nem adóztathatják saját kabátos proletarjaik méltóságos sorsának fedezése végett, még ezen urak is kénytelenek szenvedni a Magyarországgal való kiegyenlítés melletti buzgalmukat; de míg a magyar kitűnőségek előtt így nyilatkoznak, az alatt közegök a „Presse“ felfújta arccsal fújja a tüzet, ha valahogy még egyszer az az 1848-iki kanócz meggyuladhatna, a mely a magyar miniszteriumot a légbe, az országot pedig megint a centralisták gyámsága alá vethetné.

Igy fogott a „Presse“ Erdélynek, mert másban már nincs kibé bizzék, mert még a németek is megszakadtak s nagy és őszinte pártja lett ott a magyar álláspontnak. A „Presse“ előtt Erdélyben nincs magyar, székel és szász, hanem van az ő reakciójának másfél millió (!) lélekszámra menő eszköze, egy tömeg, mely csak úgy boldog, ha a centralista urak kedvéért nyársba húzhat minden embert, gyermeket és vénasszonyt, a ki az üdvözítő centralistát nem tömjénezi, s a ki azt akarja, hogy a nép pénze, vére felett maga a nép rendelkezék, hogy az adott magunk, saját népünk szedje, s a pénzzel, mely annak kezelésére visszamarad saját népünk fia jussanak jobb életmódhoz, egy szóval, akarják, hogy ha a nép erszényét a közös terhek őrítik, ugyanazt a közös javalmak pótolják helyre.

Nem ígértünk mi a mi országunk fiainak aranyhegyeket. Ugy eladósította a statust a Bach és Schmerling büroauciatija, hogy évtizedek kellenek oda, a mig rendre különbek belőle.

Hanem nagy különbség van a között, ha az osztrák büroaucratia beküldi hozzánk hivatalnokait s finansait, és sajátoltat minket, mint a törkölyt, mind addig, mig egy csepp pénz még kifolyhat országunkból a bureau-

cratia számára, s nagy különbség van, ha mi meghatározzuk, hogy ennyi meg ennyi pénz kell nektek kiadnunk, azt aztán felszedetjük a magunk embereivel, s így legálabb azon milliók, melyekből most az idegen hivatalok, finansok stb. élnek, akkor a bennszülöttek zsebébe kerülve, az országban benn maradnak, s azon idegenek helyett, kik most hazánkban jól élnek, míg a mi népünk képzett fia itt nyomortűrnek; a mi népünk fia fognak egy kis pénzhez, s egy kis jobb élethez jutni.

Természetesen, hogy vesztenek ebben a centralisták, kik a mi elnyomásunkkal öcseiknek, bátyáinknak a magyar húsból és zsirból jó ebédekkel tálatlak, hanem végre is az az igazság, hogy minden ország éljen a maga kenyerén, nem pedig, hogy egyik ország népe utolsó falat kenyerét is oda adja, hogy a másik ország népe dobzódjék az ő nyomorán.

Hiában álmodozik a „Presse“ azon erdélyi tömegről. Erdély népe kijózanult, eléggé bizonyítja az utóbbi követvélástás a pesti országgyűlésre. Ott volt az egész népből minden ember, a kinek az országban csak annyi vagyona is volt, mely után 8 forint adót fizethet, ott ezeken kívül tízezerenkint a székel, magyar és román nemesek, kik közt soknak annyi vagyona sem volt, így csaknem egy ország törvényeinek szentsége mellett, és a centralisták s germanisatorok megutált zsarnoksága ellen; hiában izgatja tehát a „Presse“ Erdély népét, bizony nem fog az vért ontani azért, hogy bár Bach leghagyabonta a miniszter s pinczérekéből s fogadósokból állítson Erdélybe méltóságos Bezirkereket.

Erdély népe mindig meghajol a törvény és a királynak törvényes akaratja előtt. Ő Felsége az uralkodó pedig átlátta, hogy ha trónját biztosítani akarja, Magyarország ősi szent alkotmányát az 1848-ban kimondott jogegyenlőséggel vissza kell állítania!

A magyar és osztrák államférfiak közötti legutóbbi értekezések, s a királyi Főlség beleegyezése eléggé bizonyítja, hogy ha restitutio lesz, az a meggyőződés és kölcsön-

nös bizalom kifolyása, s hogy a monarchia fentartása a magyar alkotmány szerencsés kifejlésétől függ.

A mint tegnapi kelt levelemben megírtam, van még egy pár kellemetlen kérdés, mely a kiegyenlítés tettegesítését akadályozza, a vasutak és pénzláb kérdése miatt, ma még ott állunk, hogy minden jobb remény meghiusulhat; de éppen a centralista, „Presse“ elég hőmérőjeül szolgálhat annak, hogy legfelsőbb körökben teljes jószándékkal vannak a magyar álláspont irányában, és így remélni lehet, hogy ez a két utolsó akadály is további kölcsönös engedékenységgel utján el fog enyészteni, s akkor a magyar külön miniszterium kinevezésére s Magyarország országos önállásának visszaállítására nézve többé semmi akadály nem maradván fenn, az örömdetes tényre fog válni.

Lehetetlen kicsinylenünk ezen kilátásban levő remény horderejét, s ezt kiválólag meg tudjuk mi mérni erdélyiek, a kik szemekkel láthatók, hogy egy hamis alkotmányosság hogyan forgatta volt ki ott a népet az alkotmány és polgári jog minden gyakorlatából, hogyan vitték az ország minden jogát az ausztriai birodalmi tanács hatáskörébe, a hol országunkon kívül álló idegen többség rendelkezett volna nemcsak vérünkéről, vagyonunkról, de családi és vallási ügyeinkről, s kebl minden intézeteinkről.

Természetesen, hogy éppen keserű tapasztalatunk alapján kiváló okunk van kívánni, hogy a még fenforgó difficultások is elenyésztesen, a királyság önmagának visszaadásáért, s ha népünk huzza az ország terheit, ő élveze az ország javalmait is. Erdély bizony a magyar királyság részei közt a legnagyobb keresztet hordozta el, ő hordja a legnehezebb sebeket, s a legnagyobb romlást; s azt hisszük, hogy a „Presse“ éppen nem tilhet többé az országra, melyet pártja egykor lónak képzelvén, egész a csontig vérbe sarkantyzott. Megutálta Erdély a centralisták rút nemzeti izgatásait, melyeknek köpenye alatt az ország pénzét s vagyonát kipusztították, annyira, hogy az aranyat, ezüstet gazdagon termő Erdélyben egész községekben ma egy ezüst pénzt sem találhatni.

Illusio azt hinni, hogy egy-két romlott és megvesztegetett fő a nép érzelmeit képviseli. Nézzétek meg, mit érezhet azon nép Erdély legdúsabb vidékein, ki annyira elmerült a nyomorban, hogy azon földnek, melybe őt a magyar törvényhozás felszabadította, ma apró darabjait ocsó áron elvesztgetni kénytelen, hogy házat fentarthassa s adóját fizethesse!

Oh e nép ha még kétszer oly okatlan volna is, minőnek a centralisták képzelik, még sem lehet többé a centralista „Presse“ pártjának vak eszköze, melylyel mint komondorral az alkotmányosság baráit ma még a „Presse“ összemarczongolthatni képzei.

Ha 18 év szerencsétlen politikájának pusztító s megalázó eredményeiből a „Presse“ és pártja tanulni nem tudott, ám tanult abból a főhatalom, tanultak a kormányférfiak, s győződnek meg a „Presse“, hogy tanult Erdély népe is, még pedig vallás és nemzetkülönbség nélkül.

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház jan. 29-kén tartott ülése.

Elnök jelenti, hogy a nemzeti muzeum régi ségeinek a párisi világkiállításra kormányilag szándékol elszállítása tárgyában husz képviselő ülését kívánván, felszólítja az illetéket, indítványuk előterjesztésére.

Szentkirályi Mór kívánja, hogy mindenek előtt az e tárgyban az elnökséghez netán érkezett muzeum igazgatósági, s ennek kapcsán az intézkedő helytartótanácsi irat olvassék fel.

A két irat felolvastatott; s tartalmukból, különösen a muzeumi igazgató leveléből a ház megérté, miszerint a nevezett igazgatóság nem rég a helytartó tanácsot utasított a muzeum régiség-tárának több ritkaságát a párisi világkiállítás érdekében kinevezett magyar közp. bizottmány rendelkezése alá bocsátani; ezen rendelet ellen a képviselőház több tagja tiltakozott, mert a muzeum a nemzet sajátja, s ez, valamint a benne levő minden tárgyak iránt, jogosan csak az országgyűlés rendelkezhetik. Az igazgató ezen tiltakozást a főtárnok ő nmlgához terjeszté, ki is erre adott válaszában a kérdéses helytartósági rendeletet felfüggeszti addig, mig a képviselőház ez érdeket határozni fog.

egyesült erőnek, cselszövények feletti diadalát példázván, ez őcsalád nevének eredetere utal.

Másnap Torma Károly úrral kirándulást tettünk a felőri határban fekvő, általa fölfedezett kővületek helyére, honnan több év alatt igen szép gyűjteményt állított össze, mely kiválóan gazdag volt őshal-fogak- s moh-állatokban (bryozoa). Meghatározás végett Torma úr ez instructív példányokban gazdag gyűjteményt (mielőtt muzeumunknál lettem volna alkalmazva) külföldre küldötte, honnan később, fájdalom! csak nagyon hiányosan került vissza!

Kétszeri kirándulásunk alkalmával meglehetősen számban gyűjtött kőzet- s kővületepéldányokból világosan kiderül, hogy az egész telep tisztán tenger alatti rakodványokból áll. A talált csigák és kagylók, valamint a polypusok és foraminiferek ezerei kivétel nélkül mind tengeri állatok, melyek közül a jellemzőbbeket, ime, elősorolom:

Lithodomus lithophagus, Payr. Minden találat között a legérdekesebb. Távolról az úgynevezett törökszilva magvához hasonló hosszadalt kagyló, és még ma is él a középtenger szirtes partjai körül, honnan páter Titius, parenzoi lelkész úr szíveségéből muzeumunk is bir friss példányokat. Az ottani lakosok előtt köznyelven tengeri dátyola neven ismeretes. De előjön elve még az indus ocean és a philippi szigetek hasonlóan mart-jainál is. E symmetricus, csinos kagyló egyik tagját képezi azon családnak, melynek különös saját-ságai közé tartozik ama tulajdonság, hogy szereti magát kőbe, fába befúrni, melynek még kemény szirtnek sem állhatnak ellent, ha történetesen martját képezik az ily kagylóktól lakott tengeröböl-eknek. Ezért az egész családot Fűrő-kagylóknak nevezték el. Ilyenek még a Petricola, Venerupis, Saxicava, Pholas sat. nemek. Fába jelen-sen a Tereoda fajok fúrják be magokat. Ki ne olvasott volna a fából készült tengeri hajók félelmes barátja, az úgynevezett Tereoda nevalis-ról? melynek milliói a hajók víz alatti részébe fúródván, ezt a szó betűszerinti értelmében szívecsmódjára keresztül-kasul lyuggatják s a legóriásabb hajót is előbb-utóbb elstlyesztik. Viszont Titius

TARCAZA.

Muzeumi közlemények. *)

Pápai Elektől.

II.

Csicsó.

Egy gyönyörű őszi nap ragyogó koránya derült fel, de az ég felhőtlen azurjában még látható volt egy-két csillag pislogása, midőn Erdély legdúsabb leventéje gr. Bethlen Sándor társaságában Apa-Nagyfaluról kiindultunk. Maga a lenge szellő, mely a fák koronáin szokott éjjelezni, már elszállt innen a szomszéd vidékekre; a madárzene, mely tavasszal oly elragadóan dicsőíti a biborszín felhők megett aranykoszorúzott nap felkeltét, már végeképp kihalt, csak melegebb tájakra siető vándormadarak fejtek feletti szárnycsattogása szakítá félbe olykor a szép őszi napokat jelénző néma csendet.

Mindketten mélyen elmerengtünk a mindig fiatal természet folytonosan változó kilakalakatának csodálásában. Egész útunkban a halmok és lejtők oldalait borító erdőségek faleveleinek színváltozata varázsolta oly elragadóvá a vidék panorámáját! Ki ne ismerné a lomberdők őszi színvályutának kellemes árnyalatait! E pazarfényű színezet közepette elhal ugyan a falevél, de halála előtt a tavasz minden színpompájának hatványait egyesíti magában. A sárga és veres szín végtelen árnyalatokban egyesülve alkotják az erdők utolsó őszi díszét; míg a fák

*) Minden kezdeményezésnek meg szokott ellenhatása is lenni! Ugy ez alkalommal is több oldalról megzúzódtam, miért nem közléményeztem egy politikai lap tárczájában, s miért nem inkább a muzeum évkönyveibe, hol illetékes helyük lenne? Az indokokat első cikksorozatom bevezetésében nézetem szerint eléggé értelmeztem; de miután látom, azon érvekkel többen nincsenek megelégedve, kiegészítésképp szolgáljon ezek számára még az is tudomásul: hogy az évkönyvekben megjelent dolgozatok ívét az egyleti pénztárból 25 forinttal díjazták, de mind ennek dacára a fizetéseket egyetlen részvényes sem olvashatja ingyen, míg az én közleményeim a pénztárnak egyetlen állírléba sem kerülnek, s mégis azokat bárki is ingyen olvashatja. P. E.

tövében Florának egyik szende kis bájvirága, az őszi sáfránka (crocus iridiflorus) lilaszín szirmaival fonta az év halotti koszorúját.

Huzamos merengéseinkből robogó szekertünk hirtelen megállása ébresztett fel. Csicsó-Keresztúron voltunk! Egy kellemes park közepette épült udvarház Parthenonszerű erkélye mosolygott felénk. Az előttem még ismeretlen házi úr távollétében csak szelleműs nevének leheték bemutatva. Rögtön felhasználta az alkalmat, s összejártam a park minden zugát. Láttuk benne a ház nemtörődő kiváló kegyelettel ápol, nagy, zöld szőnyeget, kihimezve Florának tarka kis világával és szegélyezve az őszi rózsáknak arabeszkével képező ragyogó színezett legióival; a kerten átkigyózdó folyami széleit borító cserje-labyrinth, melynek áthatlan tömkelegében a hun csalóány (sylvia Phylomela) dala s párjának szerelmi mómora szokta üdvözölni a kikeletet.

E közben hazaérkezett nagyon szívélyes házigazdánk, megmutogatta az udvaron szanaszét hevert római régiségeket — maradványait azon erődített teleprek, melyet Alsó-Ilosva mellett, számos különféle tárgyakból álló reliquiakkal ő maga fedezett fel s ásatott ki. Itt egy lábatlan gladiator volt felállítva a fal mellett, ott egy fejetlen sas hevert kiterjesztett szárnyakkal a földön, amott pedig egy egész csarnok volt kipadolva különalakú római téglákkal, melyek közt egy-egy óriás négyszögű koczka látszott kiemelni a római aprólékos-ságok közt is a nagyszerűséget. Fák alatt, cserjék közt, kerítés mellett s a zöld gyepen mindenfelé egész csoportozta üdött szemünkbe a durva kőfaragványoknak, de ez egész kőhalmazon mégis bizonyos genialis rendtelenség vonult végig.

Benn a szobákban mindenféle gyűjtemény. Egyik szögletben a tisztartói mogorósfalpálca mellett ott állott a vasbuzogány is; a másikban rozsdás római dardák s kopják közt villogott a hátultöltő duplacsövű fegyver.

Fényes tükörajtós szekrényeken Mitraképek álltak sorban, s közöttük egy-két földből kiasott római díszedény (váza) szolgált virágtartóul pazar színben ragyogó camelia s chrysanthemum füzéreknek. Benn a szekrények polcain legújabb archeo-

s geológiai könyvek hosszú sora képezte a válogatott könyvtár; máshelyt a fókók voltak tele tömve különféle érmekkel s a vidék jellemzete közele is kövületeivel.

E szép gyűjteménynek nagy része ma már mind muzeumunkba vándorolt; a régészeti s éremosztály, valamint ásvány-, kőzet- és őslénytárlatunknak kiváló disztill szolgálnak, de egyszersmind fényes tanubizonyítást tesznek az adományozóknak muzeumunk irányában kitűnő kegyelele s pazar bőkezűségéről.

A falakról fehérre porzott hajfűrtök alól tisztos őszi alakok mogorva arcai néztek le komolyan az alattok csilingó párisi débardeur-ek átlátszó fátyolban burkolt szoborszerű alakjára. A romszerű staketurának roskadozni indult része alatt volt felállítva a legdivatosabb illatszerekkel elhalmazott toilette asztal.

Az izletesen rendezett hölgyteremben az afrikai nő pártitúrája ántik ékszerekkel, Granville virágos hölgyei s csillagos szellemei, barbár pénzek és szögletes régi érmek társaságában heverték vegyesen a zongorán.

De, ki győzne mindent elosorolni! Minden oda látszott utalni, hogy az ó, közép- és újkor történelmi, társadalmi, régészeti s természetrajzi viszonyaiban egészen jártas, otthonos szakemberrel való szerencsém megismerkedhetni.

Majd a hangszér rezgő hurjai zendültek meg a bájós házról hajlékony ujjai alatt! Mintha a Dryadok szellemei susogták volna egymásközt az őskor meláncolicus melodiát, vegyülve az új kor classicus dallamaival. Bűvös, magasztos játéka kísértve a legnemesebb arczkifejezéssel csakhamar előnkbe varázsolta az érdekes gyöngéd alakban a megtetsző művészetet.

Nemsokára jött az estebéd. Szolgálatra kész, csinos nőcselédék hordozták körül a legpikánsabb francia ételeket, vegyesen ősmagyar nemzeti ételekkel, melyek közt főhelyen álltak a különösen füstölt sodarak. Mihelyt ez utóbbiak sora a reszelt-torma kísértében hozzám kerültek, vider bangulat-tal beszélte el a családó ama regét az őrdög és tormáról, mely a hajdankorban monda szerint a tormának őrdög feletti győzelmét tárgyalja; Allegorikai értelemben pedig a szellemi s physikai

Ezen iratok felolvasása után Szentkirályi Mór, kiindulva azon igazságból, hogy a múzeum a nemzet sajátja levén, ennek tárgyairól csak az országgyűlés rendelkezhetik, a következő határozatot indítványozza:

„Határozatott annak megjegyzése mellett, hogy a m. n. múzeum az országnak sajátja, hogy tehát azon tárgyak felett, melyek a n. múzeum épületében őriztetnek, rendelkezni senkinek másnak az országgyűlésen kívül jogában nem áll, az igazgatóságának a képviselőház elnöke által bemutatott jelentése, mely szerint bizonyos tárgyaknak a párisi múkiállításra célzott átszállítását megrendelő helytartósági intézmény felfüggesztetett, azaz hatályon kívül téve, tudomásul vétetik.”

Deák Ferencz: T. ház! Tökéletesen egyetértek az indítványozó urral, hogy nemzeti múzeumunk a nemzet sajátja, s a felett csak az országgyűlés rendelkezhetik, vagyis az ország a képviselők által, és más hatalom nem; ugyanazért kivált most, midőn az országgyűlés együtt van, az országgyűlés mellőzésével és annak egyenes határozata nélkül, én sem tartom sem jogosnak, sem helyesnek, hogy nemzeti múzeumunk tárgyai közül bármi kiküldessék a párisi múkiállításra. Ennélfogva tehát az indítványt annyiban, a mennyiben azt kifejezi és a mennyiben azt is mondja, hogy itt intézkedés a multra nem szükséges: nem idegenkedem pártolni. Hanem más kérdés adja elő magát, és pedig az a kérdés, hogy miután másnak nincs joga határozni a felett, mint az országgyűlésnek, az országgyűlés a fenförgő tárgyakban határozzon-e valamit vagy ne. Azt tudjuk, hogy a párisi kiállítás egy egyszerű nemzetközi kiállítás, melynek egyik kitétele az, hogy az ipar és művészet és különösen a művészetre vonatkozó ipar koronkénti fejlődéséről hű képet állítson, tehát a régibb kortól kezdve a későbbi századokon keresztül egészen az újabb korig jeles példányokat óhajtanak a kiállításra, hogy ez mintegy történelmet a művészet és ipar fejlődésének megírhatóvá, kifejehetővé tegye. Állítógaz a mi múzeumunkban nem néhány darab, melyet éppen a művészet történelmének tekintetéből egy bizonyos korszakból majdnem unicumnak lehet tekinteni. Az országgyűlés mondhatja, hogy mi semmit sem engedünk kivinni, annak az a rendeltetése, hogy itthon maradjon, ehhez az országgyűlésnek teljes joga van. Csak az a kérdés, ha nem volna-e észszerűbb nem azt mondani, mert az ilyen nemzetközi, nagy tekintélyű művészi kiállítások a civilizáció követelményei és postulatumai, s mi annyi közérdeklőséget mutatunk az európai civilizáció iránt, hogy lehetetlen nagy részvétellel nem kísérnünk a párisi kiállítást és annak célját.

En tehát a nélkül, hogy méltó megrovásnak tenném ki magunkat, alig tartom helyesnek, hogy egyeztetlen és kerekén megtagadjuk a kiküldést; még azt sem, hogy azt mondják, ha valakinek kell, tegyen ez iránt indítványt. Hanem észszerűnek vélem, hogy kimondjuk azt, miszerint a n. múzeum az ország kincse, arról vagy annak bármely egyes tárgyáról, azok még ideiglenes átvételéről is az országgyűlésen kívül más hatalom nem rendelkezhe-

úr szíveségéből múzeumunk is bír ily hajófenékből egy összelyuggatott fadarabot.

Fennemlített kagylónk az imént elősorolt tengerek sziklás helyein rendszeren csak 2—8 láb mélységben és s eleinte a Byssus *) segélyével, különösen a jémsziszirtek vagy korallakból alakult kőzetek felületére lapul, de később lábainak szívós izmaival alkalmas üreget vájván ki magának, rendre azokba befürdik, míg végre ez üreg csak kis nyílással áll a kőzet felszínével érintkezésben. A kagyló e lakását aztán soha többé el nem hagyja s maga a szakáll sem fejlődik többet.

Rendkívüli nevezetességet nyert azonban e furó kagyló azon körülmény által, hogy újabb időkben oly kőzetekben is észleltetett befürdés, melyek nincsenek jelenleg víz alatt. Világos tehát, hogy vagy a tenger vonult el onnan, vagy a terület emelkedett ki a vízből. Kézzelfogható bizonyítékot nyújtanak erre Olaszországban Puzzioli mellett fekvő Serapis imolája csarnokának romjaiból maradt mgrványoszlopok, melyek 12 láb magasságig egészen simák, azonfelül pedig 9 láb magasra ezen kagyló által nemcsak hogy megfűrtak, de az állatok csigaházai még most is az illető üregekben láthatók. Önként következik tehát, hogy e templom, mely Róma virágzó korában kétségtelenül szárazföldön állott a talaj folytonos süllyedése által évszázadok folytán legalább is 25 láb mélységre merült a tenger színe alá, később pedig ismét jelen magasságra emeltetett. Eppen ez az eset fordul elő Napolynál Caligula imperator által márványból épített hid romjaiban, tehát az ugynevezett Caligula hidjánál. Sőt a mi több, vulkánok (tűzhányók) nyílásaiból kiömlő szokatlan lávákban (megolvadt ásványanyagok) is találtak már ily kagylókat befürdve. Ez eset is félremagyarázha-

*) A Byssus (magyarulva szakáll) némely kagylóknál selyemhez hasonló vékony szálakból alkotott bojtforma képződmény. Szolgát részint az esztétikai előidézetek s viziránybéli elodol felfogására, főként pedig arra, hogy segélyével az állat magát kövekhez s másnemű tárgyakhoz megerősíthesse. Némely e családhoz tartozó nemeknél, például: Chamaea, Pina sat. ezen szakáll oly hosszúra nő, hogy felfonálhatóvá válik. S még ma is készítettek belőle harisnyákat, melyek csaknem a legyomlott voltekednek

lik. Mi nagy érdeklőséggel kísérjük a párisi kiállítás rendezését, s nagyon óhajtuk, hogy annak az ipar és civilizációra nagy hatása kifelé minél inkább elérjék; ugyanazért megbízunk a háznak azon bizottságát, mely a közintézetek iránti munkálat elkészítésével van megbízva, hogy a tárgyat magának adatokat szerezzen, szakértőkkel értekezék, jelölje ki, minők legyenek azon tárgyak, melyek e tekintetből kiküldendők, és készítsen javaslatot hogy minő garanciák mellett, minő feltételek alatt, és minő feltételekkel adhatjuk ki ezeket. És ha a t. ház ebbe beleegyezik, nem kellene ezen indítványra külön tárgyalási napot kitzitni, mert a jegyzőkönyvben ezt amugy is kimondjuk, a bizottság úgy is a magunké, bizzuk meg tehát ezt azaz, hogy megvizsgálván a körülményeket, és minden szükséges tekinteteket figyelembe véve, javaslatot terjesztszen elénk, hogy ekkor véglegesen határozassunk.

Ezen beszéd általános, kivétel nélküli helyességgel fogadtatván, a határozat ennek értelmében mondatott ki.

Jámbor Pál a drágaságok kiküldését magyar czég alatt kívánja eszközölni, mire elnökiel megjegyeztetett, miszerint a magyar országgyűlés más — mint magyar czég alatt, azt meg sem engedhetné.

Egyéb tárgy nem levén, az ülés eloszlott.

A 65-ös bizottság ülései.

A m. akademia rendes ülés terme mult hó 28-kán délután kivetközött szokott formájából és megtelt a képviselőház tagjaival. A terem egy hosszú sorompó által két felé rekesztetvén, egyik felében az akadémiai tagok padjaiban a 65-ös bizottság, a másikban a bizottsághoz nem tartozó képviselők, az országgyűlési gyorsírók pedig az Orsz. Napló szerkesztőjével együtt a terem tanácskozó részében észszerűen elhelyezett kisebb asztaloknál foglaltak helyet.

Andrássy Gyula gróf elnök 5¹/₄ órákor megnyitván a 65-ös bizottság ülését, felolvasták a legutóbbi ülés jegyzőkönyvét, melynek egyik pontja azt tartalmazza, hogy a bizottság további üléseiben mint hallgatók a képviselőház tagjai, valamint az országgyűlési gyorsírók is jelen lehetnek, az utóbbiak fölhatalmaztatván, hogy a tárgyalásokról a hírlapoknak tudósításokat adhatnak. Valahányszor azonban a bizottság szükségesnek látja, zártulást is tarthat, mikor is a gyorsírók eltávozzván, csak a képviselőház tagjai maradhatnak jelen; de a zártulásban tárgyalat ügyek szintén csak nyílt ülésben emelhetők határozat erejére. A jegyzőkönyvben értesítettünk arról is, hogy Bartal György az utolsó ülésben azon indítványt tevél, vegye a bizottság tárgyalás alá azon javításokat is, melyeket a november 19-kén kelt kegy. kir. leirat ajánlott az országgyűlés figyelmébe. Ez indítvány a bizottság valamely közelebbi ülésében lett volna tárgyalandó, mi azonban most már elmarad, mert a jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után Bartal György kijelenté, hogy indítványát, mint az újabb bekü-

tatlanul tanuskodik arról, hogy a kiömlött lávaretegeket vagy halmokat hordó talaj később viz alá merült, hol e kagylók magokat a láva tömegébe fűrták, aztán pedig folytonos emelkedés által az egész talaj a már kagylós lávával együtt ismét felszínre kerekedett.

Mindezekből kiderült, mily ingadozó lábón áll földünk felszíne vagy is kérge, mely alig 5 mértföld vastag, azon alól pedig a föld egész gyomra tüzes olvadt állapotban van. E borzasztó nagy izzón folyó tömeg (melynek átmérője 1700 mértföldnél több) bár lassu hullámszá, páruva a gázok feszerejével okozza valószínűleg egyes földrészek folytonos emelkedését vagy süllyedését, mely utóbbit a mindég vízszintesen álló tenger rögtön igénybe vesz s hullámaival elborit. Csak ily uton van értelme a szentírásban említett özönvízről fogalomnak is!

De térjünk vissza kagylónkhoz. A Lithodomus lithophagus nevű kagylófaj nagyon régóta él földünk tengereiben. Már akkor meg volt, midőn nagyobb emlős állataink — annál kevésbé az emberi faj — még nem léteztek. Épp ezért kívüli állapotban is lehet. Azonban egyik korszakban sem volt nagyon elterjedve, mit a gyér lelhelyek igazolni látszanak. Európában eddigelő kívüllen csak következő telepekben észleltetett: Svájcban Belp nevű helységről a barna köszenes fővényköben; Antwerpennél az ugynevezett Crag-ban (csigahéj töredékekkel telített mészfővénykö); Deli Frankonban a Rhone torkolatjánál képződött édesvízi mészkőben. Lombárdiában Lodi helység mellett fekvő és a Pliocen képlethez tartozó dombok és halmok rétegeiben, hol is a kívüli madrepórákban (növényállatok) vannak befürdve. Végre a csicsóhágmási patak mostani mártját képező tisztán tengeri rétegekben. Itt egész burány (polyp) zátonyok töredékeit lehet észlelni, melyekben e kagylókat nagy számmal találtak befürdve. Torma urral sok szép példányt gyűjtöttünk, melyek közetjökkel együtt most már csinosan idomítva láthatók múzeumunkban. A most elősorolt európai lelhelyek mindegyike közetével együtt a harmadik geológiai nagy korszak ideje alatt képződött, csak hogy különböző emeletek különböző

vetkezett események által tul szárnyaltat, visszavonja.

Hasonló nyilatkozatot tett Tisz Kálmán a kisebbségi javaslatot aláírt több társai nevében, hogy t. i. ezen kisebbségi javaslatot visszavonják.

Ezután következett a 15-ös albizottság javaslatának felolvasása.

Első szónokul Nyári Pál lép fel s kijelenti, hogy ő addig, míg az alkotmány teljesen visszaálltva nincs, e javaslatot nem látja tárgyalhatónak, mert az Magyarország közzégi rendszerét egészen másképp rendez, mint az a 48-ki törvényekben meg van állapítva, eme javaslat tárgyalása tehát valóban a 48-iki törvények revisiója lenne, tetteles helyreállításuk előtt. A javaslat részleteibe nem bocsátkozhatik; s azt kívánja, várja meg azt az időt, midőn az alkotmány helyreállítván, az albizottság javaslata fog az országgyűlés elé terjesztetni.

Bónis Sámuel pártolja Nyári Pál indítványát.

Deák Ferencz nem pártolja azt, mert a képviselőház arra utasította a bizottságot, hogy a közös viszonyok dolgában munkálatait folytassa.

Keglevich Béla gróf Nyári Pál indítványát pártolja.

Szavazásra bocsátatván a kérdés, Nyári Pál indítványa mellett mintegy 15-ön állanak föl, minélfogva a javaslat tárgyalás alá veendőnek nyilvánítatik. A tárgyalás módjára nézve Ghyecy Kálmán a képviselőházban divó eljárást ajánlja, hogy t. i. először általános, aztán részletes vitának vetessék alá a tárgyat. Ezen indítványt a bizottság egyhangulag elfogadja s az általános vita azonnal meg is nyílik.

Első szónok Tisza Kálmán a javaslat ellen szól, különösen a vámügy, kereskedelem, hitelpénzügy és államadósság tekintetében, mely utóbbiaknak részben ellavallását egyébiránt elkerülhetetlennek nézi. Második — mivel a többség részéről senki sem jelentkezik — Ghyecy Kálmán, ki miután megtámadja a javaslatot, kivált a közös védelem s a Lajthán tui országok alkotmányossága tekintetében, különösen rosálja, hogy az albizottság javaslatai minden fenntartás nélkül, örökre tétetnek s kívánja kijelenteni, hogy a törvényes örökösödésre jogosított uralkodóház kihaltával megszűnik minden kapcsolat. Végül a delegatiók intézménye ellen nyilatkozik.

Harmadik szónok (ismét a kisebbség részéről, Ivánka Imre a javaslatot egész általánosságban megtámadja.)

Több szónok nem levén feljegyezve. Deák Ferencz indítványára az általános tárgyalás befejeztetik, s a részletes vitatkozás azonnal megkezdődik.

Csengery Antal jegyző felolvassa az albizottsági javaslat 1-ső és 2-dik szakaszát, a kisebbség részéről a 2-dik szakaszt Nyári Pál és Bónis Sámuel megtámadják, miből élénk vita fejlődik, melyben a kérdéses szakasz védelmére Deák Ferencz, Sömsich Pál, Kemény Gábor b. és Simay Gergely; ellene pedig Ghyecy Kálmán,

szintjeihez tartoznak. Tehát e kagyló is az egész nagy korszakot átélte, s még ma is fentartja magát a már megnevezett tengerekben. Azonban megjegyzendő, hogy őregebb kőzetekben is találhatnának, például: ősmészkőben ha ezek történetesen a harmadkori tengerek partjait képezték. Nagyon szép példa ez utóbbi esetre a Felőr felett lévő csicsó-hagymási patak mártjának meredek szakadásában talált buczkái bizonyos fővénykönek, mely az őregebb kárpáti-fővénykö képlethez tartozik, s némelyek szerint a kréta korszakban képződött. Ezen fővénykö buczkák egészen be vannak korállakkal burkolva, különösen a Nullipora ramosissima nevű faj bokros alakjaival, melyekben említett kagylónk számos példányai fűrdöttek. E jelenség csak is úgy magyarázható ki, hogy az őregebb képződményű kárpáti fővénykö a csicsó-tüvében egykor elterült kis tengeröblökbe partjait képezte, s ez alkalommal a fővényköre tapadt nulliporákba e kagylók befűrtak magokat. Később e tengerparti szirtekből a hullámok egy-egy darabot tovasodortak és az akkori tenger fenekén találtató iszap és fővénynyel együtt mostani helyükre lerakták. Ez az oka tehát, hogy a tengeri képződményű csicsó-hagymási patak meredeken szakadozott mártjaiban az említett fővénykö buczkák a befűrdött Lithodomus kagylókkal együtt szorványosan találtaknak. Több ilyen általunk gyűjtött s idomított példány disziti jelenleg múzeumunk ös.lényártarat.

Ezekből láthatják olvasóim, hogy egyetlen kis csiga mennyi hiteles adatot képes nyújtani hazánk földje őstörténelmének felderítésére. Adatokat mondom, melyek nem phantasticus agyremeken, hanem dönthetetlen, kézzelfogható tényeken alapulnak. (Folytatjuk.)

Némi a mű-emlékezésről,
s egyuttal figyelmeztetés egy már sajtó alá rendezett mnemonikai munkára.

(Folytatás.)

A betűhelyettesítési mnemonikai mód feltalolásának e századi nyelvtudós Ottó Károly mondható, ki felolvasásaival, melyeket e rendszer alkalmazásával Németország több városában tartott, szép

Nyári Pál, Tisza Kálmán, Váradi Gábor, Sömsi Ignác, Bónis Sámuel vesznek részt.

Végül a két első szakasz nagy többséggel elfogadtatott, s az ülés esti 8 órákor befejeztetett.

A 65-ös bizottság ülése jan. 29-kén.

A január 28-kán tartott ülés jegyzőkönyve felolvasatván, s egyik, a kisebbségi javaslat visszavonására vonatkozó kitétele megvizsgáltván, hitelesített. Ezután következett a szakaszonkénti tárgyalás folytatása, s az albizottsági munkálat 3-dik és 4-dik szakasza, minden vitatkozás nélkül elfogadtatott.

Az 5-dik szakasz felolvasása után Tisza Kálmán és Nyári Pál szólalnak föl, azt kívánva, hogy a Lajthán tui tartományoknak alkotmányossága, mint a kölcsönös érintkezés szükségének indokolása, mellőztessék. A szerkezetet Széll József, s ezután Jókai Mór ellenvetése után, ki Tisza Kálmán indítványát pártolja, Deák Ferencz védi, különösen kiemelve, hogy az 5-dik szakasz voltaképp nem egyéb, mint történelmi tény előadása. Bónis Sámuel attól tart, hogy a Lajthán tui országok alkotmányossága nem valódi alkotmányosság, és az 5-dik szakaszban ellenmondást lát a 3-dikkal; Ghyecy Kálmán pedig a benne elősorolt történelmi tényt nem tartja helyesen előadottnak. Eötvös József b. azt vitatja, hogy a Lajthán tui tartományok alkotmányossága nem arra hozatik föl okul, hogy Magyarország a maga alkotmányáról mondjon le, hanem arra, hogy annak gyakorlása módját alkalmazzon a Lajthán tui alkotmányosság folytán megváltozott helyzethez és viszonyokhoz. Tisza Kálmán még egyszer felszólal a kérdéses szakaszban foglalt indokolás ellen. Jókai Mór aggodalmait nyilvánítja az iránt, fog-e a magyar országgyűlés akarata, a Lajthán tui tartományokkal folyandó kölcsönös érintkezésben kellőn érvényesíthetni. Deák Ferencz szójáteknek állítja azon okoskodást, hogy Magyarország tartozik védeni fejedelme jogait, de nem tartozik védeni fejedelme többi tartományait; s kimutatja, hogy az 1848-ki magyar minisztérium, sőt az akkori országgyűlés is úgy értelmezte a sanctio pragmaticát, mint az albizottság munkálata. — Jókai interpellatióra kijelenti, hogy azokra felelni nem lehet, mert a Lajthán tui dolgokról még biztos adataink nincsenek; aggodalmait pedig éppen az albizottsági munkálat további cikelyeiben foglalt kikötések által véli megszüntethetőnek. Ujlag védi a kérdéses szakaszbeli indokolást. Ghyecy Kálmán a personal unio érdekében szükségesnek látja, hogy Magyarország csak fejedelmével közeledjék, ne pedig fejedelme többi tartományával: minélfogva a Deák Ferencz által megtámadott okoskodást nem tartja szójáteknek. Ezután Jókai Mór, Nyári Pál, Tisza Kálmán, Bónis Sámuel a kisebbség, s Deák Ferencz és Zsedényi Ede a többség részéről szólnak; Deák Ferencz különösen kiemelve, hogy ő csak akkor akar a negatív politikának terére lépni, ha az affirmatív politikának már semmi reménye sem lehet a sikerre; s az 5-dik szakasz végül változatlanul elfogadtatik.

hir-, elismerés- és népszerűsége tett szert. Igaz ugyan, hogy Ottó rendszerénél az emlében-tartáshoz az értelemnek tetemesen kell járulnia, a menyiben abban a jelző mondatok átértésére s rögtön helyettesítési egybevetésekre van szükség; de a jó emlékezés gyakorlásánál éppen az a cél, hogy annak az értelem segítségével nyújtsan, s így a szó-emlékezetet dolog emlékezettel párosuljon. Egyébiránt, mint minden művelődési irányban, úgy az emle e gyámlatásában is a jól irányzott vagy vezetett „gyakorlat az, mely a mestert képezi, s mely a pozitív tudás roppant anyagának lektüldéséhez elhelyezésében nagy könnyebbségünket eszközli.

E mnemotechnikai módszerben a számok a megtanulandó szókak mássalhangzói által a következő értelemben helyettesítettek:

A o helyett áll z vagy c; mert a semmit (null) kifejező francia Zero ezen betűvel kezdődik. A zst; mint a z enyhébb alakját; továbbá második helyettesítőt én használok o helyett a c-t és módzataik a czt s czt; részint mivel a német j-nek felel meg; részint feltűnő hasonlósága miatt az ohoz. A németben e c helyett t-t használnak; de e kevésbé indokolható substitutiót én más szám helyett használok.

1 helyett t vagy d; a t az 1-el való szem-beszűkő hasonlósága miatt, a d pedig, mint a t-vel rokon nyelvbettű, főképp a németeknél. Nálunk, magyaroknál, ide járulhat az enyhített ty is.

2 helyett n vagy v; azon egyszerű okból, hogy e betűk két alapvonásból állnak. A gyenge ny-t mi más szám helyett használjuk föl.

3 helyett m vagy ny; az m, mert három alapvonásból áll; és az ny némi rokon hangzás miatt az előbbivel. Ez nálunk egy kis kényszerűség szüleménye is, miután a németben szintén 3-t jelentő wt a magyarban pótolnunk kellett.

4 helyett q vagy r; mint a latin quatuor kezdő és végző betűi; de q a magyarban nem lévén, s helyébe alkalmasan más betű sem jutván: kénytelenek vagyunk a 4 helyett beírni az egy, különben elég magyar zamatu s bőven előforduló r-rel.

5 helyett s vagy sz; a szám és betű feltűnő hasonlósága miatt. A németet kettős f és sch, a

tott át, s nagy hazánkba meleg szavakban köszönte meg a székegy nép köréből nyilvánuló bizalmát.

○ Gyulai Pál a magyar Akadémia rendes és gr. Lázár Kálmán levelező tagjává választott.

— Pratobera b. volt absolutisticus miniszter elment Wiener-Neustadtba, hogy dr. Hasnert követjékülül fölleptesse, de 5 exját bizony szépen kifutották, s alig végzé beszédét, sietett felülni a vasuti vonatra, azzal hazament gondolkozni arról, hogy mint megváltozott a világ.

○ Litolfi Henrik ur — éppen most értesülünk — bár nem szándékozott többször hallatni magát, több oldalról fölkérés s helybeli lelkes műkedvellőink ajánlata folytán, miszerint készek a zenekarban közreműködni, elhatározta, hogy „Robespierre” című nagyszerű szerzeményét, mely Pesten oly rendkívüli tetszés s lelkesedéssel fogadták, közönségünknek is bemutatja. Mint halljuk, műkedvellőink mintegy ötvenen fognak közreműködni. Az előadás ma a színházban lesz, s a multkor előadott magasztos symphonia is előadatik újból. Nem kételkedünk, hogy a közönség sietni fog e nagyszerű előadástól várható rendkívüli műveltségben részesíteni magát.

— A szomszéd lap szerint „a párisi világlátást meglátogathatás érdekében az erd. főkörmenysek 2400 frtot tett folyóvá négy egyén részére, kik közül egyet az erdélyi országos, másikat a szébeni gazdasági egyet, a harmadikat a kolozsvári, negyediket a brassói iparkamra fogna kijelelni.”

— Az első csütörtöki álarcos bál jan 31-én tartatott meg a Redout-ban, mikor, ha nem is számos, (mit Litolfi ur e bált megelőzőtt hangversenyének lehet feltudni) de igen szép közönség jött egybe, s mivel hely elég volt, a fiatalság tánczra kerekedett, s egészen 1 óráig éjfél után kedélyesen mulatozott; de kevés álarcos lévén, hiányzott az ily vigalmaknak szokott élénksége.

○ A „Romanul”, a legjelentékenyebb bukaresti lapok egyike, a Dunafeltelekesegekben virágzó állapotot következőleg eszteli: „Elérkeletelenedés és romlottság az igazságszolgáltatás és közigazgatás körében; a kereskedelem legnagyobb mérvbeni pangása; teljes elszegényedés fenyegeti az ország nagy részét; az államkincstár adósságokba süllyedve, s az adókat képtelenség fölébb emelni, mert azokat már most se lehet győzni.” — Valóban szomorú kép! És mégis vannak emberek,

a kik „Romania” hódítóhadjáratairól ábrándoztak, s a világgal elhitetni szeretnék volna, hogy az erdélyi „sanyargatott”, „szerecséltlen” románok boldogságának, „megmentésének”, egyetlen föltétele abban lenne feltalálható, ha amoda csatoltatnának! Igaz, hogy ez eszméket inkább Erdélyből egy s más kívándorolt románok szíjják ottan, s csempész-tekik be hozzánk is; az is igaz, hogy ez kevés vizhangra talál. De mégis sajnos és legsajnosabb, hogy az erdélyi román lapok nem ismerik hivatásuknak, az eféle rajzokat községükkel megismertetni, s a népmitő ábrándozók törekvései ellen határozottan lépni. Egyébiránt ám lássák mindenek, a kik így hiszik egy nemzet boldogságát megapítani! Mi nyugodtak vagyunk aziránt, hogy Erdély sorsa örökre össze van kötve a magyar királyság sorsával, s nem nyugtalanít néhány zupolitikus ábrándos és impracticus erőlködése.

— Az 1867-dik évben, a besztercei ev. ref. templom felépítésére tett újabb kegyadományok első közleménye.

1) Mlgs Keceli Eszter asszony özvegy Cserényi Sándorné 10 ft. 2) Mlgs b. Bánffy Dániel úr 5 ft. 3) A magyarói nemes ev. ref. egyház 30 ft. 4) Tks Bod Károly úr 2 ft. 5) Mlgs Meskó Kálmán úr gyűjteménye 20 ft 70 kr. 6) Nemes Gyula városa gyűjteménye 11 ft. 7) A marosvásárhelyi ns. ev. ref. egyház 20 ft. 8) A ns. Victoria társulat 20 ft. 9) Tks Galgóczy Károly úr 2 ft. 10) A néhai Ince József alapítványból 35 kr. — Hálás köszönet nyilvánítása mellett, nyilvánosan nyugtázza. Besztercen, 1867. januárhó 30-kán. Borosnyai Pál, gondnok.

— Nemzeti színház. Szerdán, jan. 30-án adatott másodsor Sardonak csepregi által fordított „A Benoiton család” című vígjátéka, mely darab mindenütt nagy hatást és tetszést idézett elő éppen korszerűsége által, mert e darab a pénz aristocratiát, a nyárs-polgárságot, az üzleti szenvedélynek tulcsapongásait, az anyagiasságot, s főként a — fájdalom — korunkban ijesztő mérvben terjedő női fényűzést, a módnélküli divat-bálványzást sújtja, és teszi nevetségessé, s végeredményben azon erkölcsi elégtételt nyújtja, hogy Benoitonak leányai szerelem magasztos érzete által kigyógyítottak ferde nevelésük előidézte balgaságaikból. E darab leginkább a francia társadalmat festi, s a túlvitt polgárosodás fattyu kinövéseit metszi; de mivel Páris Európa szíve, mely egy a politikában,

mint a társadalmi élet terén, úgy a divatban, mint a háztartásban, úgy a polgári erényekben, mint századunk vétkeiben irányadója a polgárosult világnak, s mivel az erkölcsök egyszerűségén túl emelkedő, minden nemesebb, szellemibb törekvést elől, és ekként az emberiség létezeljét s nemesebb hivatását háttérbe szorító anyagiasság, és az általános elszegényedést eredményező fényűzés mindenütt ijesztő alakban mutatkozik; azért e darab mindenütt, s így nálunk is találhat erkölcsi hivatást. Bár hála Istennek nálunk a civilisationnak ily fattyu kinövései kevesebbek mint másutt; de azért bizonyonyal léteznek mégis kevés számban olyanok, kik e daraból oklást, kiábrándulást s így javulást merithetnek, s éppen azért kell csodálkozunk, hogy e korszerű darab előadásával színházunknak oly kevés látogatója volt, pedig az előadás minden tekintetben kielégítő és összevágó volt, s a szereplők mind dicséretesen oldák meg feladatukat.

Csütörtökön, jan. 31-én Litolfi H. hangversenye szép számú közönséget hozott össze a színházba. A jeles művész kiléptekor diszes koszu repült lábaihoz. Játékának hatása a közönségre igen élénk volt, s számtalanszor zajos tapsokra ragadta a hallgatóságot. A műsorozat következő volt: 1) 4-dik Concert-symphonie, zenekar kísérettel; 2) Széphegyi Teréz egy magyar dalt énekelt Kovácstól; 3) Valse de bravoure, előadta Litolfi; 4) Bercsényi szavalta Arany „Zach Klára” című balladáját; 5) Litolfi játszta „Carneval de Paris” című galoppot. Az oroszlanrész ez est dicsőségéből mindenestre a hangversenyző művészt illeti, ki magas művészetével egészen elragadta a közönséget. De az igazság érdekében föl kell említenünk, hogy Széphegyi Teréz is oly csinosan énekelt a magyar dalt, miképp háromszor egymásután zajosan kitapsoltatták, s Bercsényi szabatos szavallata szintén méltányló tetszésnyilatkozatokat vívott ki. — A hangversenyt megelőzte „A jól őrölt kis leány” című vígjáték, melynél értékesebbet és kevésbé kopottat is lehetett volna tan választani ez tűnőpelyes alkalomra. Egyébiránt meglehetősen sikerült adatott, s a kis Kovács Ella meglepő ügyességet és otthonosságot tanusított.

UJ POSTA.

— Sz. Pétervár, jan. 30. Egy császári rendelet az itteni tartományi rendek gyűlékezetét

bezárta, a pétérvári kormányzóságban, a tartományi intézmények tevékenységét felfüggeszti, — a pétérvári tartományi gyűlékezet kormányzósági választmányát feloszlatja, tagjai elbocsátatnak. E rendelet a gyűlékezetek törvényellenes magatartásával indokoltatik, s azon törekvéssel, hogy a kormány irányában elégtelenséget és tiszteletlenséget iparkodtak ébreszteni.

— A „Kreuz. Ztg.” Waligorski képviselő nyilatkozatát teszi közzé, melyben az azon hirt, mintha a lengyel emigratio a parlamenthez Posen és Nyugat Poroszország bekebelezése ellen tömegesen akarna kérvényezni, megegyezik, és kijelenti, hogy a kérvény valószínűtlen is, mert a lengyelek nem ismerik el az országgyűlés azon jogát, a bekebelezést elhatározni.

— A „Baierische Ztg.” írja: Az osztrák tengeri kikötőkben megszüntették a főkonsulást, Velenzében ellenben főkonsulást állítatnak és az Bernau főconsulra ruháztatott.

Gabonaár Kolozsvárt jan. 31-kén 1867.

(Alsó a mérő, középső a szék.)
Tisztáruza 4 frt 64 kr. Elegybúza 3 frt 56 kr. Rozs 3 frt 38 kr. Árpa 2 frt 40 kr. Zab 1 frt 60 kr. Törökbuza 3 frt 24 kr. Pityóka — frt 76 kr. Marhabús fontja belváros 12, külvárosban 10 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Február 1-n: 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 70.30. 5%. Metalliques 100 frt 59.70. Kamat 64. — Bank-részvény 734. — Hitelintézeti részvény 200 forint 167.50. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2, kr 129.80. — Ezüst 128.75. Cs. kir. arany 6.13. — 1860. kölcsön 85.70.

Január 28-n: Földtehermentési kötvény magyarországi 70. — Erdélyi 66. —

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

Nyiltér.

Mintán Bodonon lakó Dávidovics Ed. ur engem bizonyos ügyben hamisan vádolt, s dacára annak, hogy én őt ez alaptalan, hamis vádjáért, több tanu előtt aljas rágalmazónak nyilvánítottam, vádja mellett, valószínű bizonyos magán érdekei miatt, mégis makacsul megmaradt; s mintán az elégtétel minden egyéb férfihoz illő módját hiába vettem igénybe; — kénytelen vagyok e térére lépni, s őt a nyilvánosság előtt is szemtelen rágalmazónak nyilvánítani.

Weis József. Mór.

*) Az e tóron megjelenő cikkekért egyáltalában nem vállal magára felelősséget.

HIVATALOS.

Sz. 37. 1867.

polg.

(52)

(1—3)

Hirdetmény.

Nemes Kolozs megye idgl. törv. széke közhírre teszi: hogy a néhai gr. Kemény Sámuel hagyatékához tartozó Gerendi főjóság és annak tartozékai f. évi ápril 24-kén kezdődőleg fixadminisztratio melletti kezelésre lévén kiadandó, eziránt árverési hatánap tűzetik ki 1867 február 13-án d. e. 9 óráig kezdődőleg ezen törvény-székénél.

Miről a válnakozni kívánók azon megjegyzéssel értesítettnek, hogy a fixadminisztrationalis szerződés alapját képezendő árverési feltételeket, akár ezen törvény-székénél, akár pedig hagyatéki gondnok Poch József urnál megtekinthetik és le-másolhatják.

Ns. Kolozs megye törvényszékének 1867 január 8-án tartott üléséből.

Sz. 192. 1867.

(45)

(3—3)

Hirdetmény.

A Maros-Bogáthi arányosított keresomárlási jog 1867 év Szentgyörgy napján kezdődőleg három egymásután következő évekre a többet ígérőnek haszonbérbe fog adatni, valamint az italbévíteli vám is; — felkiáltási ár 1000 frt; bánatpénz ennek tíze.

Az árverés tartatik a hely színen folyó évi február 18-kán, a részletekkel feltételek megtekinthetők a Tordamegyei Tisztségelnél és a Maros-Bogáthi községi jegyzőnél. Tordamegye Tisztségének Tordán január 16-án tartott üléséből.

NEM HIVATALOS.

TAUFFER GYULA
fényképész.

Kolozsvárt, óvár Tauffer-ház.

Alólirt tisztelettel jelentem a n. érd. közönségnek, miként a legújabb szakmába vágó találmányok elsajátítása, s a legegyszerűbb eszközök beszerzése, — valamint a nagyérdemű közönségnek — egy évi sikerdús eredmény után tapasztalt folytonos látogatása és pártolása képsitinek engem arra, hogy a nálam megrendelhető fényképek díjait a következő leszállított árakra határozzam:

1. Legfőbb nagyságu diszes kiállítás kép első példánya 2 frt — kr.
2. a következő példányok darabja 1 frt 50 kr.
3. 12 példány kabinet-portrait 5 frt — kr.
4. 6 " " 3 frt — kr.
5. 3 " " 2 frt — kr.
6. 1 " " 1 frt — kr.

Látogató-jegyek:

1. 12 példány diszes kiállítás 3 frt — kr.
2. 6 " " 1 frt 50 kr.
3. 3 " " 1 frt — kr.

A fényképek színezése, valamint arcz, mell, vagy bármely más olajfestmények Kúvári Endre által a legutányosabb árban eszközöltetnek.

Tisztelettel

TAUFFER GYULA,
fényképész.

ÉRTESÍTÉS.

Mintán az urbéri és tizedkárptólási utalványokra adandó obligatiokat csupán Nagy-Szebenben lehet kivenni, — s ez okon vagy a költséges odaufazás, vagy pedig megbízásnak útján elintézés esetében a leszámítás kikerülhetlen, — ez okon alólirt egész tisztelettel jelentem a t. cz. birtokos uraknak, hogy a bécsi napi cursuson alól egy százezerrel kifizetem az utalványokat, — a kész obligatiokat pedig egy százezeren alól is veszem, s ezek realisátását levél útján is elintézem. Mindenféle couponokat teljes értékükben, s minden levonás nélkül fizetek. Kelt Kolozsvárt, január 10-én, 1867.

EISENBERGER LIPÓT.

(50)

AZ AUSZTRIAI GRESHAM

élet- és járadék biztosító társaság

ajánlja magát az élet-biztosítás minden ágára a legelőnyösebb feltételek mellett és a fiztá nyereség

80 százalékat osztja ki,

mi a biztosítóknak az ügynőkség által közhírre fog tétetni.

Sorozatokat, díjszabályzatot, valamint minden kívánt felvilágosítást ad Bécsben az igazgatóság: város Tuchlauben Nro 11; vidéken a megbízottak és ügynők.

Megbizottak Magyar-Horvátország és Erdélyre nézve: Altmann testvérek Pesten: Deákuteza (nagyhid) Nro 10. Szebenben: Schmiedicke August könyvtár. Kolozsvárt: Szilly Alajos bel-magyaruteza 319.

(402)

Alólirt ezennel tisztelettel jelenti a t. cz. közönségnek, hogy Brassóban — Nagyutca 525 sz. alatt egy

Magán-üzleti és tudakozó irodát nyitott,

s készséggel ajánlja szolgálatát a következő szakokban u. m.

A) A kereskedelem és üzletesség terén:

Áru-bizomány mutatónyok által vagy raktárban; áruszállítás, és pénz-behajtás (incasso); kisebb s nagyobb vállalatok felkeresése vagy kifizetése vállalkozók számára; tőkepénzek biztos és jövedelmes kihelyezése; megbízások fekvéségek, javadalmak, értékpapírok és bányászati találmányok megvétele, vagy eladása iránt, s általában bármely féle kereskedelmi üzlet-közvetítés.

B) A mező-gazdaság terén:

Biztos felvilágosítások s útmutatások megadása az újabb okszerű földművelés ágaiában, nevezetesen: földjavítás; újabb s czelszerűbb gazdasági eszközök s gépek beszerzése; mesterséges talajöntözés vagy szárazítás; okszerű trágyakészítés; kiasztott vagy mohos rétek, s legelők felújítása; új s czelszerűbb vető-forgások (váltó-rendszerek) felállításra nagyban s kicsinyben; új a jövedelmesebb gazdasági növények behozatala, s ilyenmő eredeti vetőmagok beszerzése; továbbá a gazdasági mellék-iparágak, u. m. szesz-, ecet-, répszörp-, keményítő-, gyümölcs-bor-, tégla-, mész- sat. gyártás. Tudósítások a gazdasági termények summás eladhatása és a folyó piaci árak iránt a bel- és külföldi jobb piacokon, sat.

C) A kézmű- és gyáripar terén:

Bizható tudósítások minden újabb oly találmányról, mely által a kézművek s gyári készítmények tökéletesbbitetnek, vagy ezek előállításában idő és költség gazdaságosított; úgy szintén az ilyen eszközök s közegek ideállítása s megszerzése; ezen rovatra nézve egyébiránt időnként részletes ajánlatok fognak kibocsátatni. Továbbá tudósítások a kézt és gyári készítmények summás eladhatása, mint szintén az ezekhez kellő bármilyen nyers anyagoknak legelőnyösebb vétel-forrásai iránt.

D) A nagy közönségnek általán:

Folyó tudósítások bármely magán-szolgálatok, bérlekások, haszonbérlekések, földi szállások sat. iránt, melyekről az üzleti iroda előtt kinntűgő tudakozó-tábla folytonos hírt ad. Végre magánügyekben levelezés, fogalmazványok s fordítások készítése a hazai s itt divó idegen nyelveken.

Bizományi százalék s egyéb díjazások vagy előleges egyezés útján — vagy mérsékeltlen szabadsággal meg, s tett szolgálat után azonnal fizetendők. Külső megbízások bérmentve kértetnek.

A t. cz. közönség szives pártolását kéri

RÁPOLTY KÁROLY

(223)

Szülőknek igen fontos!

A gyermekeket a görvéltyől megmentendő, ajánlom az általam feltalált

„Gilisztá csokoládét”

minden harmadik hónapban rendszeres beadatni, akár gyanítani Gilisztát, akár nem, és miért? az meg van írva a feliratokon és a könyveskémben mely 59 sz. bizonyítványt foglal magába.

Ara egy darabnak 20 kr. nálam helyben 6 darab 1 frt.

A megrendelések azonnal a birodalom minden részébe a legbiztosabban posta után-vétellel teljesítetnek alólirt által.

Kapható Kolozsvárt: csak is egyedül Schütz Károly urnál.

Meg a könyveskémben jegyzett bizományosainál.

KRÓCZER ÁGOSTON s. k. gyógyszerész Tokajban.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda bettiüvel (Bel-farkasutca 74 sz.)